

و تاریخ دفاع مقدس، با بیان اینکه سال گذشته ۷۱۱ عنوان کتاب دفاع مقدس اعم از تالیفی و صوتی در سطح کشور مدیریت و تولید شده، تصریح کرد؛ با توجه به اقدامات ادارات کل بنیاد حفظ آثار و نشر ارزش‌های دفاع‌مقدس در سطح استان‌ها، عناوین تولید‌شده طی سال جاری افزایش می‌یابد. /ایسنا

تولید ۷۱۱ عنوان کتاب حوزه دفاع مقدس

رئیس سازمان ادبیات و تاریخ دفاع مقدس در تازه‌ترین اظهارنظر خود تصریح کرد: عناوین تولید‌شده در حوزه دفاع مقدس طی سال جاری افزایش می‌یابد. سرهنگ عباس با پیرامی با اشاره به برنامه‌های سازمان ادبیات و تاریخ دفاع مقدس در سال ۱۴۰۰ اظهار کرد: به دنبال ارتقای سطح نویسندگی در حوزه

پرونده جام جم درباره متن و فرامتن مستند «غیر رسمی»

که تصویری متفاوت از رابطه رهبر انقلاب با نخبگان فرهنگی - اجتماعی ارائه می‌کند

گفت‌وگو؛ آیین انقلاب

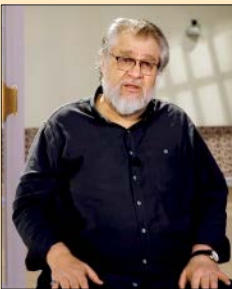
از دُربوژ که فیلم‌هستند «غیر رسمی» از شبکه سه سیما پخش شده اینجا و آنجا بحث بر سر چند و چون دیدارهای خصوصی با رهبر انقلاب داغ‌شده‌است؛هستندی‌که همان‌طور

که از عنوانش برمی‌آید بر دیدارهای غیر رسمی ایشان با اهالی ادبیات و هنر و علم متمرکز است و بیش از آن‌که متن این دیدارها را مدنظر قرار دهد، به فرامتن‌ها و پشت‌صحنه‌ها پرداخته است؛ دیدارهایی خصوصی که تاکنون تصویری از آنها منتشر نشده‌بود و همین باعث شد، چنانچه در گزارش ما در صفحه ۹ هم خواندید، بسیار مورد توجه قرار بگیرد. منتها بکربودن این تصاویر، تنها دلیل مورد توجه قرارگرفتن «غیر رسمی» نبوده است؛ آنچه این مستند را در میان

گروه ادبیات و هنر

نادر طالب‌زاده از مدل بی سابقه برپایی جلسات غیررسمی رهبر انقلاب می‌گوید

محفل؛ ابتکار رهبر انقلاب در جهان

نادر طالب‌زاده مستندساز، در همه سال‌هایی که دیدارهای خصوصی با رهبر انقلاب رونق گرفته، یکی از چهره‌های ثابت حاضر در نشست‌ها بوده و از جمله در فیلم مستند «غیر رسمی» هم حضوری فعال دارد. حضور بین‌المللی او در سیممای مستند سیاسی باعث شده از او پیرسیم این مدل از تعامل بین حکام و نخبه‌ها آيا سابقه‌ای در جهان دارد؟

🔗 سال‌هاست در جلسات دیدار غیررسمی با

رهبر انقلاب رفت‌وآمد دارید. آيا شرایط به گونه‌ای بوده که بگوییم این جلسات تأثیر مستقیمی بر فضای نخبگانی ما داشته‌است؟

بله. این جلسات که با دوستان هنرمند برگزار می‌شود و من هم در برخی از آنها حضور داشته‌ام، تأثیر فراوانی داشته چون بسیار خودمانی برگزار می‌شود. یعنی حضور حضرت آقا، حضوری تقریباً غیررسمی و راحت است و هر کسی می‌تواند هر آنچه را دوست دارد مطرح و حتی انتقاد و اعتراض کند. من در چند جلسه‌ای که طی سال‌های قبل حضور داشتم، علاوه بر سخنان خود آقا، از خود جلسه و محتوای صحبت‌های حاضران هم بسیار استفاده کرده‌ام و کسانی بوده‌اند که در این جلسات آنها را کشف و بعدها با آنها کار کرده‌ام. نمی‌دانستم مثلاً فلان همکار ما در حوزه بین‌الملل بسیار مسلط است اما در همین دیدارها متوجه شدم چنین دوستان مسلطی داریم و از آنها دعوت کردم برای همکاری.

نکته دیگر به صحبت‌های خود آقا و موضوعاتی که مطرح می‌کردند، برمی‌گردد. ایشان اهل هنر هستند و همین ویژگی مهم این دیدارهاست. ایشان علاقه‌مند است و با دقت گوش می‌دهند، دلش و روحش درگیر است، چه درباره سینما، چه رسانه و ادبیات.

🔗 علاوه بر این، تفاوت این شکل از برگزاری جلسات با دیدارهای رسمی این‌است که ایشان بیشتر می‌شوند تا بگویند...

بله، با تمام وجود گوش می‌کنند؛ علاقه‌مند هستند و این رفتار بر جماعت خارج از کشور هم تأثیر دارد. دیدن ایشان از نزدیک خیلی‌ها را به وجد می‌آورد و خوشحال می‌کند. این احساس، واقعی است و باید در این جلسات حضور داشته باشید تا این حس را لمس کنید.

🔗 شما به عنوان فعال هنری و سیاسی در ساحت بین‌الملل، تاکنون این مدل از مناسبات برقرار در روابط بین حاکمان و نخبگان را در جاهای دیگر دیده‌اید؟

صریح بگویم که خیر. البته می‌شود پاسخ را تفکیک کرد و توضیح داد. ببینید مثلاً مگر کسی مانند ماه‌تیر محمد که خودش نخبه فرهنگی است و روشنفکری اسلام‌گرا محسوب می‌شود، نشست‌هایی برپا می‌کرده است؛ از جزئیات محفل او

اطلاعی ندارم اما تنها رهبری که می‌دانیم چنین نشست‌ی برگزار می‌کرده، ایشان بوده و البته معمولاً جلسات محدود در زمینه شعر بوده است. برگزاری جلسات با رهبر انقلاب و انتشار خبر و فیلم مستند از این جلسات، به نوعی رفتار صادارتی است؛ شخصیت علاقه‌مند به هنر و ادبیات ایشان و این‌که خودشان محافلی را ترتیب

می‌دهند برای مآ تبدیل به موضوعی بدیهی شده است، اما دنیا باید این رفتار را بشناسد. ما باید آن را صادر کنیم. ما در این رابطه تلاش موثری صورت نداده‌ایم. در شعر و ادبیات مسلط هستند و شبیه ندارند. در آمریکا که هیچ وقت چنین مدلی را ندیدیم. اوج توجه یک رئیس جمهوری به نخبه‌ها آن هم محدود در دانشگاه مربوط به دوره آئین‌زاه بود که بعد از اتمام دوره ریاست جمهوری‌اش هم مسکوت ماند. کسی را پیدا نمی‌کنید بنشیند، با دقت گوش بدهد و نسبت به نکاتی که می‌شنود این قدر مطلع باشد. هیچ‌جا نداریم. خودمان شاید گذشته‌های دور این مدل را داشته‌ایم مثلاً نزد برخی پادشاهان عادل قدیم؛ کسانی که به جای پادشاهی‌کردن، عدالت‌گستری می‌کردند و تأثیرشان بر فرهنگ و معماری ما هنوز هم مشهود است. برخی از آنها هم علاقه‌مند به فرهنگ و ادبیات بودند. در قدیم دیده‌ایم، اما حالا بین همه حکام و رئیس‌ان جمهوری دنیا شما چنین مدلی را نمی‌بینید. مثلاً ممکن است باراک اوباما به عنوان رئیس جمهوری روشنفکری می‌تواند برود به دانشگاهی در قاهره و آنجا فی‌البداهه یک ساعت درباره اسلام حرف بزند و بگوید آنها مدیون مسلمین هستند در پیشرفت علم، اما او هیچ‌گاه به غفلش هم نرسد محفلی درست کند و با نویسندگان آمریکایی بنشیند و حرف بزند. کاری که رهبر انقلاب می‌کند کاملاً جدید و ابتکاری است.

🔗 در این جلسات گاه دیده‌ایم چهره‌هایی را که شاید در نگاه اول چندان همسویا حاکمیت به نظر نمی‌رسیده‌اند اما در این

جلسات شرکت کرده‌اند. شما از این موارد چه روایتی دارید؟

ایشان برای همه صحبت می‌کنند. حتی برای منتقدان‌شان. آنها هم که به دیدار ایشان می‌آیند همه علاقه‌مندند. لازم نیست خیلی هم باهوش باشیم تا دریابیم که ایشان اهل فهم و نکته‌بین است. حتی اگر مخالف باشند دعوت می‌شوند می‌آیند. من به شخصه کارگردانی با فیلم‌های اعتراضی را دیدم که فضای مجازی هم بسیار به گسلی که بین او و امثال او و حاکمیت ایجاد شده کمک کرده بود. آمده و دیده همه چیز فرق می‌کند. در بیرون از جلسه هم می‌بینم که با ایشان گرم می‌گیرند. آنقدر راحتند که همه را جذب می‌کنند.

۲

عبدالحسن برزیده از انتقادها در جلسات غیررسمی می‌گوید

امر طبیعی را ویژه نکنیم

چهره‌های منتقد، هنوز هم منتقد هستند. قرار نیست با یک مستند چیزی زیرورو شود اما می‌شود

آرام‌آرام از وضعیت اولیه که شاید بخشی از محصول اتفاقات ناخواسته و ناپایدی‌ها بوده، خارج شویم و به سمت رسانه‌ای گام برداریم که گفت‌وگو را به‌مثابه امری طبیعی پذیرفته و هضم کرده است. این مخلص کلام چهره منتقد «غیررسمی» است. برزیده مستند را در افق رسانه مطلوب جمهوری اسلامی می‌نگرد و معتقد است تا آنجا راه بسیار مانده است.

🔗 نظراتان درباره مستند غیررسمی چه بود؟

از دو زاویه می‌شود نگاه کرد؛ زاویه اول این‌که کار متفاوتی بود و حرف‌هایی داشت که بالاخره تا پیش‌ازاین از تلویزیون پخش نمی‌شد. از این نظر، اتفاق خوبی است.

🔗 به نظراتان بر فضای عمومی جامعه چه تأثیری می‌گذارد؟

فکر می‌کنم چنین موضوعی باید یک مساله معمولی باشد و نباید تبدیل شود به چیزی که خیلی ویژه است. گفت‌وگوهای این‌طوری به‌خصوص با رهبری به نظم خیلی طبیعی است که هم انجام شود و هم پخش. این‌که ما فکر می‌کنیم خیلی غیرعادی است باعث می‌شود الان فکر کنیم اتفاق خیلی فوق‌العاده‌ای افتاده است. البته به نظم از این حیث هم مستند نقض غرض بود.

🔗 تا جایی که متوجه شدم قصد دوستان این بوده که تصویر خشک و رسمی را تعدیل کنند...

ببینید باید از بیرون به این مسأله نگاه کنیم. الان مثلاً رسانه‌های بیگانه از آنهایی که خیلی موضع خصمانه ندارند تا اینهایی که موضع هم دارند، مگر با چنین مستندهایی توجیه می‌شوند؟ این مستندها مگر در این مورد جوابگوست؟ شاید در بخشی از مردم خودمان اثرگذار باشد اما به‌رحال نشان می‌دهد دوستان ما در تلویزیون بلد نیستند و مثلاً وقتی می‌خواهند بگویند رهبری کانالیزه نیست طوری آن را از اول در بوق می‌کنند که دست کارگردان رو می‌شود. این اتفاق خوبی نیست. اینها را شما چاپ نمی‌کنید ولی گفتم که به اطلاع دوستان تلویزیون برسد.

🔗 این مناسباتی که در نسبت با بالاترین مقام حاکمیت در این دیدار شخصا تجربه کردید به نظراتان مشابه دارد؟

موقعی که ما دعوت شدیم گفتم من حرف‌ها و نقدهایی دارم که بهتر است نیایم و اصلاً چرا باید ادیت‌شان کنم اما دوستان گفتند بالاخره همه ما مسلمانیم و اگر حرفی هست باید زده شود. رفتم و همان‌جا یکی از گردانندگان به من گفت این یک‌زمان راحتی و دورهمی است که البته من ناراحت شدم و حس کردم شأن چنین جلسه‌ای این نیست. البته همین فرد بعد به من زنگ زد و گفت قرار است این مستند پخش شود و چقدر شما خوب صحبت کرده‌اید.

همین مسأله باید خیلی طبیعی باشد که من به‌عنوان یک شهروند رفته‌ام به یک مقام کشورم حرف‌هایم را زده‌ام. این نباید عجیب باشد. ایشان هم در موقعیت پاسخگویی قرار می‌گیرد و اتفاقاً از این زاویه هم بسیار خوب است، چون فرصت می‌دهیم

رهبری به‌عنوان بالاترین مسؤول کشور دفاع کند و کسانی را که ممکن است این سؤالات را داشته باشند، قانع کند. بله طبیعی است که این جلسات باشد و طبیعی هم باشد. واقعا چیزی هم نمی‌شود، نمی‌دانم چرا ما مدام می‌ترسیم. مردم که دارند

می‌گویند این حرف‌ها را رسانه‌ها هم که همه چیز می‌گویند واقعا ما نگران گفتن چی هستیم؟ ما هم که برادری‌مان را ثابت کرده‌ایم. واقعا چند بار باید ثابتش کنیم. بگذاریم گفته شود.

چنان کرد؟ بعد سراپا گوش می‌شوند تا ببینند پاسخی که از متنی جامعه نخبگانی برآمده چیست. بدیهی است که ایشان پرسش‌هایی از این دست را می‌توانند از کارشناسان و مشاوران نزدیک خود بپرسند، اما همین نشان می‌دهد که بر اهمیت «گفت‌وگو»ی بی‌واسطه با چهره‌های درگیر در متن جامعه واقفند. راستی قرار انقلاب بر همین هم بود این، یکی از آرمان‌هایی است که ماهیت انقلاب اسلامی مبتنی بر آن بنا نهاده شد. قرار بود نخبه‌ها در رابطه‌ای بی‌واسطه با حاکمیت قرار بگیرند؛ مدلی بی‌سابقه در مناسبات روابط حاکمان با نخبگان که همواره ستایش‌ناظران انقلاب اسلامی ایران را در پی داشته است.

نکته دیگری که این‌ مستند بر آن متمرکز شده، تأکید بر به‌تصویرکشیدن حرف‌های انتقادی حاضران در نشست‌هاست؛ جلسه‌ها خصوصی است و تأکید رهبر انقلاب بر این‌که همه راحت باشند و هر چه می‌خواهند بگویند باعث شده، سفره دل برخی حاضران بیش از آنچه مطابق با انتظار است پهن شود. چنانچه در گزارش صفحه ۹ هم به مواردی از این دست که در مستند به‌تصویر کشیده شده پرداخته‌ایم، می‌بینیم که حتی به شخص رهبر انتقاد می‌شود و ایشان نهایتاً با بیان این‌که شما همه فرزندان انقلاب هستید، جمع را آرام می‌کنند و قول می‌دهند که موارد را پیگیری کنند. در وهله نخست، تماشای انتقاد‌های بی‌پروا در محضر بالاترین مقام کشور، عجیب به نظر

می‌رسد به‌خصوص که می‌دانیم گاه این حرف‌ها را حتی نمی‌توانیم مقابل مدیری میان‌رده‌ای هم بنشینیم و به‌راحتی بر زبان بیاوریم. همین باعث می‌شود گاه برخی چهره‌های این دیدارها اعتراف کنند با ذهنیتی دیگر و با انرژی منفی یا به‌نشست گذاشته و آنجا وقتی دیده‌اند انتقادها این قدر راحت شنیده می‌شوند، نظرشان تغییر کرده است. مستند «غیر رسمی» می‌خواهد بگوید اگر از چهره غیررسمی رهبر انقلاب اینچنین رونمایی شود، طبعاً پرکردن شکاف‌های موجود و کج‌فهمی‌هایی که حاصل دوری و برکناری است، ساده‌تر خواهد بود.

فیلم مستند «غیر رسمی» اما مرکز ثقلی دارد که کمتر مورد توجه قرار گرفته است؛ وقتی یکی از هنرمندان بر ایجاد محدودیت از جانب مدیران بر هنر انتقاد می‌کنند و از رهبر انقلاب می‌خواهد به مدیران گوش‌زد کنند که با هنرمندان مهریان‌تر باشند، ایشان در پاسخ می‌گویند که «ما می‌گوییم، اگر گوش کنند». در این فراز از مستند، بسیار هوشمندانه با ایده محوری تر رهبری انقلاب در همه امور اجرایی مقابله شده و بر نقش نظارتی و حمایتی ایشان تأکید شده‌است.

روایت ما از این مستند ۴۷ دقیقه‌ای را در صفحه ۹ خوانده‌اید و اینجا نمی‌خواهیم دوباره به متن آن بازگردیم. در این دو صفحه، پای حرف‌های برخی چهره‌های حاضر در این نشست‌های خصوصی نشست‌هایم.

۳

محمدرضا شفاه از جسارت صداوسیما در

پخش مستند غیررسمی می‌گوید

تزریق طراوت به فرهنگ

محمدرضا شفاه که در چند دیدار با رهبر معظم انقلاب حضور داشته است درباره انتشار این مستند و پخش آن از سیما می‌گوید: صد البته در مورد من دوستان دیگری که در این دیدارها حضور داشته‌اند این موضوع کاملاً وجود دارد که دیدارهایی از این جنس هم باعث امید بخشی به فعالان فرهنگی می‌شود و هم جان تازه‌ای به فضای فرهنگ و هنر می‌دهد. این دیدارها اتفاق ارزشمندی است که سال‌هاست اتفاق می‌افتد و موضوع جدیدی هم نیست. واقعیت این است که اتفاق جدید، پخش چنین تصاویری از قاب رسانه ملی است که تقریباً مسبوق به سابقه نبوده است. از دید من این اهمیت ویژه دارد که پس از سال‌ها تصویر غیر رتوش شده از رهبری نظام در دیدارهای غیررسمی ایشان برای عموم پخش می‌شود. جسارت قابل تقدیر سیما در نمایش انتقادات صریحی که بعضاً در این جلسات به ایشان منتقل می‌شود و نحوه مواجه رهبر انقلاب با این موقعیت‌ها فرامتن مهم و قابل توجه این مستند بوده که حاصل جسارت قابل تقدیر و البته دیرنگام سیماست، و البته جسارت قابل تقدیر و البته دیرنگام سیماست. جسارتی که پیش از این کمتر دیده می‌شد و خوشحالم از این بابت که به این نقطه رسیده‌ایم. از شب گذشته که این مستند پخش شد تعداد زیادی محتوا با این محوریت در فضای مجازی منتشر شد و نشان داد که چنین اتفاقی چگونه می‌تواند روی افکار عمومی و نخبگان تأثیر مثبت داشته باشد. البته بعد از دیدن مستند واقعا افسوس خوردم که چرا علی‌رغم چنین تأثیر مهمی، تصمیم‌گیران سالهاست دسترسی به آرشیو بزرگی از تصاویری مانند این از رهبری را بر هنرمندان بسته‌اند و تنها به انتشار تصویری تک‌بعدی و کاملاً رسمی از آقا اکتفا کرده‌اند. و بعضاً با نگاه‌های ظاهرا امنیتی و البته در واقع ضدامنیتی راه را برای سوء استفاده‌های مختلف از سوی بدخواهان باز گذاشته‌اند.

اما امروز مستندسازان خلاق و کاربلد زیادی داریم که اهلیت کافی برای ساخت چنین آثاری دارند. فکر می‌کنم حتماً لازم است راه برای ایشان باز شده و محافظه‌کاری‌های رایج در راه استفاده از تصاویر آرشیوهای مربوطه کنار گذاشته شود و از این ظرفیت در جهت طراوت بخشیدن به فضای فرهنگ و هنر استفاده شود. وقتی مستندی مثل غیررسمی می‌تواند نتها در فضای نخبگانی که حتی در محافل عمومی هم باعث ایجاد احساس مثبت در مردم شود چرا اجازه ساخت آثار به تعداد زیاد به این آثار ندهیم؟ از طرف دیگر گمان می‌کنم که از همین حالا مخالف‌خوانی‌ها شروع شود که مثلاً این کارها آن شکل رسمی و شکیل تصویر شده از رهبری را مخدوش می‌کند و نباید به این شکل از ایشان تصویری پخش شود و عملاً مقابله با نگاه جوانان خوش‌سلیقه تولیدکننده این مستند آغاز خواهد شد. بنابراین گمان می‌کنم کار مهمی که باید انجام دهیم مبارزه با این دیدگاه محافظه‌کارانه است تا مبادا مزایای چنین اتفاقی را بر عکس نمایي کنند و ذهن تصمیم‌گیران را تحت تأثیر تحلیل مغلوب سابق قرار دهند و نباید بگذاریم آنقدر هزینه‌تراشی کنند که مراکز تصمیم‌گیر از کرده خود پشیمان شوند. این کار مهمی است که باید مستمر انجام بگیرد تا درهای آرشیوها به روی فیلمسازان و مستندسازان جوان باز شود و ان‌شاءاً... از این پس شاهد تولید و نمایش مستندهای بیشتری از این جنس باشیم.

ادامه در صفحه ۱۲

میلاد خراسانی

Tweet

اگر انقلاب اسلامی برای ما یک ثمره داشته، و آن ثمره همین شیوه مباحثه با شخص اول کشور باشد، می‌ارزد که به آن افتخار کنیم.

• • •

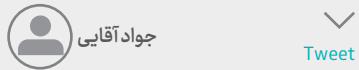

سیدکرامت صالحی

Tweet

امروز جامعه به مستندهایی مثل روایت رهبری، در لباس سربازی و غیررسمی بیشتر نیاز دارد تا هرچند دیر اما به زوایای خصوصی‌تر رهبر انقلاب بیش از پیش توجه شود لذا بعد از پخش غیررسمی بیشتر به آثار انتشار چنین مستنداتی که در آرشیو خاک می‌خوردند بی‌ی می‌بریم.

• • •

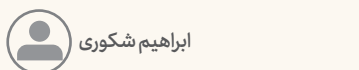

جواد آقایی

Tweet

تو شرایطی که اوضاع اقتصادی و کرونایی حال دل و روح مردم و ناخوش کرده، مجموعه مستندهای غیررسمی می‌تونه حال و احوال مون رو کمی خوش کنه! خداقوت به علی آقای صدری نیای عزیز.

• • •

ابراهیم شکوری

Tweet

مستند غیررسمی برای ۴۵ دقیقه حس خوب، انگیزه و امید را به مخاطب تزریق کرد. این‌که بعد از سال‌ها تصاویر از آرشیو بیرون آمده و صمیمیت جامعه نخبگان با مقام معظم رهبری را پخش کرد، اتفاق میمونی است. فقط امید که «استمرار» داشته باشد و به همین نیمه ۴۵ دقیقه‌ای بسنده نشود.

• • •

محسن رایجی

Tweet

آثانی که تصور می‌کردند رهبری از چیزی خبر ندارد حال به‌خوبی امام خود را بشناسند.

• • •